

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Staka ut kursen för en hållbar blå planet – gemensamt meddelande om EU:s agenda för internationell världshavsförvaltning

(JOIN(2022) 28 final)

(2023/C 140/11)

Föredragande: **Stefano PALMIERI**

Remiss	Europeiska kommissionen, 25.11.2022
Rättslig grund	Artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Beslut av EESK:s plenarförsamling	15.6.2022
Ansvarig sektion	Sektionen för yttre förbindelser
Antagande av sektionen	20.12.2022
Antagande vid plenarsessionen	24.1.2023
Plenarsession nr	575
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	184/0/1

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Världshavsförvaltning bör inte betraktas som en rent "marin angelägenhet". Den marina miljön utgör ett komplext system i fråga om sektorer, lagstiftning, berörda parter på olika nivåer (lokal, regional, global) och dimensioner. Den är sammanflätad med markbaserade aktiviteter, strategier och åtgärder, vilket kräver kunskapsbaserat stöd för beslut med en tvärvetenskaplig integrerad strategi och vetenskapsdiplomati. Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) välkomnar det föreslagna inrättandet av en mellanstatlig panel för hållbar havsförvaltning.

1.2 Kommittén välkomnar fastställandet av marina skyddsområden och stöder uppnåendet av koldioxidneutralitet och hållbar fartygsskrotning.

1.3 Beslut och insatser förutsätter samstämmighet mellan olika strategier och avtal, med en transparent bedömning av genomförbarheten i förhållande till effekterna. EESK stöder EU:s roll som lagstiftande aktör och när det gäller att stärka nätverken och partnerskapen på global nivå genom att ta upp forskningens och innovationens roll.

1.4 EESK efterlyser ekonomiska avskräckningsmedel mot användningen av bekvämlighetsflagg (t.ex. inrättande av en särskild fond som utgörs av säkerheter för fartygsskrotning) och föreslår att justeringsmekanismen för koldioxid utvidgas till att omfatta de många olika föreningar som påverkar det marina ekosystemet.

1.5 EESK välkomnar nolltoleransen mot olagligt, orapporterat och oreglerat fiske och tillhörande bifångster, och uppmanar EU att stödja ärliga aktörer i arbetet med att uppnå ett hållbart bevarande och en hållbar förvaltning av fisket. Kommittén uppmanar kommissionen att stödja hållbart och skonsamt småskaligt och industriellt fiske samt vattenbruk och algodling utan påverkan för att trygga regionernas miljömässiga, sociala och ekonomiska hållbarhet.

1.6 Avseende djuphavs brytning krävs det fortfarande gedigna vetenskapliga resultat för att man ska kunna bedöma de långsiktiga effekterna på miljön. EESK välkomnar kommissionens antagande av försiktighetsprincipen och efterlyser ett moratorium för brytningstillstånd av Internationella havsbottenmyndigheten (ISA). Kommittén uppmanar till att inrätta internationella oberoende vetenskapliga paneler för att tillhandahålla kunskapsbaserat stöd för beslut och insatser.

1.7 Effekterna av oexploderad ammunition, nya föreningar och naturkatastrofer kan förändra användningen av havsområdet och de efterföljande ekonomiska/geopolitiska scenarierna. Kommittén välkomnar kommissionens insatser för att ta itu med dessa utmaningar.

1.8 Säkerhet och trygghet till havs är av avgörande betydelse. Det behövs ett generationsskifte beträffande kompetens och teknik, åtföljt av anständiga levnads- och arbetsvillkor. EESK uppmanar också medlemsstaterna att ratificera Internationella arbetsorganisationens konvention nr 188 från 2007⁽¹⁾ och se till att den faktiskt införlivas i medlemsstaternas nationella rätt⁽²⁾. Vi välkomnar rådets direktiv (EU) 2017/159⁽³⁾ och efterlyser en utvidgning av tillämpningsområdet för förfarandet för att förbättra levnads- och arbetsvillkoren och skydda arbetstagarnas hälsa och säkerhet inom havsfisket.

1.9 EESK framhåller på nytt vikten av att de yttersta randområdena⁽⁴⁾ – på grund av sina geografiska särdrag – spelar en central roll inom ramen för världshavsförvaltningen, vilket fastställs i COM(2022) 198 final⁽⁵⁾, men inte alls nämns i JOIN(2022) 28 final.

1.10 För en ny och förstärkt internationell världshavsförvaltning, som EU främjar, efterlyser EESK ett ändamålsenligt och öppet deltagande – i alla skeden av denna process, från samråd och gemensam utformning av planer till genomförande och slutlig utvärdering – av olika aktörer i utvecklingen av kunskapsbaserat stöd för politiken samt i kommunikation och utåtriktad verksamhet. Nya former av organisationsstruktur skulle kunna antas för att ta itu med utmaningarnas komplexitet.

1.11 EESK efterlyser en bred spridning av kunskap om havsrätt bland alla EU-medborgare. Det behövs internationell lagstiftning för att reglera olika behörighetsområden (kustgränser, ekonomiska zoner, skydd av marina resurser, definitionen av "säker hamn" osv.), i synnerhet för att klargöra internationella skyldigheter när det gäller sjöräddning och assistans till sjöss, genom att kodifiera begreppen fara och sök- och räddningsinsatser⁽⁶⁾. EESK efterlyser ett korrekt genomförande av denna regel och bekräftar den grundläggande principen att människor i fara till sjöss måste räddas och föras till en säker hamn utan tvivel och utan villkor.

1.12 Med tanke på Arktis geopolitiska och miljömässiga betydelse välkomnar EESK EU:s åtagande att fullt ut genomföra **avtalet om att förebygga oreglerat fiske på det fria havet i centrala Norra ishavet**, insatserna för att utse marina skyddsområden i Arktis och förbudet mot borrhning efter kolväten⁽⁷⁾.

1.13 EESK noterar en brist på ambition i de planerade investeringar som syftar till att ta itu med utmaningarna i samband med världshavsförvaltningen, och efterlyser därför en tillräcklig havsfond för att stödja de maritima utmaningarna.

2. Allmänna kommentarer om referensramen

2.1 En av de största utmaningarna för havs- och sjöfartsfrågor är **samstämmigheten** mellan åtgärder på olika nivåer (global, nationell, regional och lokal) och mellan sektorer. Förekomsten av ett stort antal konkurrerande anspråk kan äventyra insatserna och drastiskt minska effekterna.

⁽¹⁾ ILO:s konvention nr 188 om arbete ombord på fiskefartyg från 2007.

⁽²⁾ För närvarande har 167 stater inte ratificerat konvention nr 188. 19 av dessa är EU-medlemsstater, såsom de viktiga kuststaterna Cypern, Finland, Grekland, Irland, Italien, Lettland, Malta, Spanien, Sverige och Tyskland.

⁽³⁾ Rådets direktiv (EU) 2017/159 av den 19 december 2016 om genomförande av avtalet om genomförande av Internationella arbetsorganisationens konvention om arbete ombord på fiskefartyg från 2007 som ingicks den 21 maj 2012 mellan Organisationen för lantbrukskooperativ i Europeiska unionen (Cogeca), Europeiska transportarbetarfederationen (ETF) och Sammanslutningen för de nationella fiskeriföretagsorganisationerna inom Europeiska unionen (Europêche) (Text av betydelse för EES.) (EUT L 25, 31.1.2017, s. 12).

⁽⁴⁾ De yttersta randområdena utgörs av öar, ögrupper och ett landområde (Franska Guyana). Dessa nio regioner ligger i västra Atlanten, Karibien, Amazonas och Indiska oceanen: Franska Guyana, Guadeloupe, Martinique, Saint-Martin, Réunion och Mayotte (Frankrike), Azorerna och Madeira (Portugal) samt Kanarieöarna (Spanien).

⁽⁵⁾ COM(2022) 198 final, "Sätta människorna främst, säkra hållbar tillväxt för alla och ta tillvara potentialen i EU:s yttersta randområden".

⁽⁶⁾ Den internationella sjöräddningskonventionen, den 29 april 1979, Hamburg; Förenta nationernas havsrättskonvention, den 10 december 1982, Montego Bay; den internationella konventionen om säkerheten för människoliv till sjöss, den 25 maj 1980.

⁽⁷⁾ Kommissionens och utrikesjämnstens gemensamma meddelande JOIN(2021) 27 final, "Ett starkare EU-engagemang för ett fredligt, hållbart och välmående Arktis".

2.2 Världshavsförvaltningen kräver kunskapsbaserat stöd för beslut. Människornas inverkan på den marina miljön är **inte begränsad till verksamhet till havs** (gruvdrift, fiske, transport), utan omfattar även åtgärder på land som leder till föroreningar i större skala (avfall, bekämpningsmedel, antibiotika, fosfater, plast, sprängämnen osv.). Det är därför mycket viktigt att haven integreras inte bara i mål 14 för hållbar utveckling utan även i de mål som rör industriproduktion och kollektivt beteende. För ett sunt och produktivt marint ekosystem krävs en mer integrerad strategi som omfattar aspekter som inte är begränsade till havs- och sjöfartsfrågor.

2.3 Under de senaste åren, då komplexitet har uppstått i många sammanhang, har **nya förvaltningsformer** utvecklats som främst drivs av marknads- och nätverksvetenskap. Komplexa system är svåra att kontrollera och det är inte enkelt att förutse deras dynamik på lång sikt. Världshaven utgör ett komplext system där de enorma regelskillnaderna mellan kust- och havsområden, tvister på nivån för nationella myndigheter och den privata sektorn tyder på att det kan bli nödvändigt att anta en förnyad **vetenskapsdiplomati** för att ta itu med utmaningarna. Kommittén är medveten om behovet av att utveckla ändamålsenliga förvaltningsverktyg och politiska gränssnitt som initiativ för att integrera de olika och sammanlänkade dimensionerna.

2.4 EESK stöder EU:s roll som lagstiftande aktör och när det gäller att stärka nätverken och partnerskapen på global nivå genom att ta upp **forskningens och innovationens roll**, tillhandahålla lösningar och riktlinjer samt främja specifika initiativ.

3. Utvärdering av kommissionens meddelande

Vi kommer att fokusera på de fyra områdena i förslaget: 1) Förstärka den internationella ramen för havsförvaltning, 2) Mot ett hållbart världshav före 2030, 3) Säkerställa trygghet och säkerhet till havs, 4) Bygga upp kunskap om havet.

3.1 Förstärka den internationella ramen för havsförvaltning

3.1.1 Kommittén välkomnar kommissionens åtagande att stödja de högsta internationella standarderna när det gäller transparens, god förvaltning och inkludering av berörda parter i internationella organisationer, såsom Internationella havsbottenmyndigheten (ISA) och Världshandelsorganisationen (WTO).

3.1.2 EESK bekräftar EU:s roll på lagstiftningsområdet, även genom vetenskapsdiplomati samt förstärkning av nätverken och partnerskapen på global nivå. Kommittén betonar särskilt behovet av att införa ett system för att övervaka och anta lämpliga insatser. Fastställandet av **marina skyddsområden** och andra effektiva arealbaserade bevarandeåtgärder, med ett mål på 30 % senast 2030, välkomnas, när deras relevans för havssystemets funktion erkänns och antagandet av insatser baseras på en analys av varje specifikt områdes effektivitet och ändamålsenlighet, med beaktande av kostnader, ansvar, tidsramar och övervakning.

3.1.3 EESK noterar att det, trots vissa tekniska framsteg under de senaste åren, rapporteras att de långsiktiga effekterna av **djuphavs brytning** fortfarande är synliga, och att ekosystemet fortfarande håller på att återhämta sig, i områden där brytning skedde för flera årtionden sedan⁽⁸⁾. Vi välkomnar antagandet av en försiktighetsprincip och efterlyser ett moratorium för brytningstillstånd av ISA. ISA uppmanas att inrätta en internationell oberoende vetenskaplig panel för att omsätta kunskapsbaserade analyser i väl underbyggda politiska beslut. EESK föreslår också att man främjar investeringar i forskning och utveckling beträffande alternativa lösningar till material som utvinns från havsbotten.

3.1.4 **Småskaligt kustfiske och vattenbruk** är avgörande faktorer för många kustsamhällens överlevnad och för bevarandet av deras kulturarv. Fiskerisektorn i allmänhet och det traditionella och småskaliga fisket i synnerhet betalade det högsta priset för den ekonomiska krisen, och därför behöver sektorn i dag en särskild strategi för att återfå en stabil ställning på marknaden⁽⁹⁾. EESK efterlyser lämpliga insatser för att stärka denna verksamhet, diversifiera lokalsamhällenas inkomstkällor (t.ex. kustturism och fritidsaktiviteter i vattenmiljön), stödja en omorientering av karriärer, hjälpa eftersatta lokala regioner och främja miljömässig hållbarhet⁽¹⁰⁾.

⁽⁸⁾ Se <https://www.jpi-oceans.eu/en/ecological-aspects-deep-sea-mining>.

⁽⁹⁾ Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Fiskets sociala dimension (förberedande yttrande) (EUT C 14, 15.1.2020, s. 67).

⁽¹⁰⁾ https://oceans-and-fisheries.ec.europa.eu/publications/communication-commission-towards-strong-and-sustainable-eu-algae-sector_sv.

3.1.5 EESK välkomnar **nolltoleransen mot olagligt, orapporterat och oreglerat fiske**, och uppmanar EU att stödja ärliga aktörer i arbetet med att uppnå ett hållbart bevarande och en hållbar förvaltning av fisket. Kommittén bekräftar EU:s roll i fiskeridialogerna med länder utanför EU för att främja efterlevnaden av internationella åtaganden. I detta sammanhang erkänner EESK **partnerskapsavtalen om hållbart fiske** som ett viktigt bidrag till en stabil ram för förbindelserna med ett antal partnerländer utanför EU.

3.1.6 Arktis står inför drastiska förändringar som kan leda till att miljön och den geopolitiska jämvikten äventyras. EESK välkomnar EU:s åtagande att fullt ut genomföra **avtalet om att förebygga oreglerat fiske på det fria havet i centrala Norra ishavet**, insatserna för att utse marina skyddsområden i Arktis och förbudet mot borning efter kolväten ⁽¹¹⁾.

3.1.7 Kommittén är medveten om svårigheterna med att genomföra åtgärder i **områden utanför nationell jurisdiktion**, betonar behovet av att garantera samstämmighet mellan olika partnerskap och avtal och stöder EU:s insatser i de pågående förhandlingarna om ett fördrag om det fria havet.

3.2 Mot ett hållbart världshav före 2030

3.2.1 EESK välkomnar åtagandena och insatserna för att uppnå **koldioxidneutralitet** senast 2050. EU har en relevant roll i Internationella sjöfartsorganisationen (IMO) i en global lagstiftningsmässig och operativ process som syftar till att fasa ut fossila bränslen inom sjöfarts- och fiskerisektorn.

3.2.2 Kommittén är medveten om att kampen mot havsföroreningar är en utmaning. Sammankopplingen av olika källor, inklusive landbaserade källor, tillsammans med mångfalden av berörda parter och rättsliga gränser gör ramen mer komplex. Kommittén understryker behovet av att ta itu med **mångfalden av föroreningar** och främja effektiva insatser. EESK understryker behovet av samstämmighet och inbegripande av aspekter bortom världshavsförvaltningen (t.ex. dem som tas upp i nollföroreningstrategin, strategin för biologisk mångfald och från jord till bord-strategin ⁽¹²⁾) som har stor inverkan på havsföroreningar ⁽¹³⁾.

3.2.3 **Oexploderad ammunition** omfattar både konventionella explosiva och kemiska vapen som dumpats till havs. Obestridliga hot till följd av oexploderad ammunition till havs har tidigare inte varit en prioriterad fråga. Problemet kräver en brådskande strategi, eftersom de ekonomiska sektorernas efterfrågan på marint utrymme ökar och den mesta ammunitionen utsätts för korrosion och läcker giftiga, cancerframkallande, mutagena och teratogena ämnen. Insatser för upptäckt, övervakning och begränsning behövs med gemensamt europeiskt kunskaps- och teknikstöd ⁽¹⁴⁾.

3.2.4 EESK välkomnar kommissionens insatser för att minska miljöpåverkan från dumpad ammunition, och noterar att riskerna inte är begränsade till oexploderad ammunition från första och andra världskriget utan även gäller andra konflikter (t.ex. på Balkan och i Ukraina) och omfattar såväl de läckta ämnenas eventuella giftighet som oavsiktlig detonation eller självdetonation.

3.2.5 Kommittén är medveten om **fiskeredskaps** miljöpåverkan på ekosystemet, och noterar att många föreslagna lösningar medför ohållbara kostnader eller har försumbara effekter på global nivå. EESK efterlyser ny teknik/nya material för att mildra utmaningen, åtföljt av kompensationsåtgärder och skräddarsydda kampanjer för att göra fiskarna medvetna om möjligheterna ⁽¹⁵⁾.

⁽¹¹⁾ Det gemensamma meddelandet JOIN(2021) 27 final, "Ett starkare EU-engagemang för ett fredligt, hållbart och välmående Arktis".

⁽¹²⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/35/EG av den 7 september 2005 om föroreningar förorsakade av fartyg och införandet av sanktioner för överträdelser (EUT L 255, 30.9.2005, s. 11), Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/883 av den 17 april 2019 om mottagningsanordningar i hamn för avlämning av avfall från fartyg, om ändring av direktiv 2010/65/EU och upphävande av direktiv 2000/59/EG (EUT L 151, 7.6.2019, s. 116).

⁽¹³⁾ OECD:s riktlinjer för multinationella företag, 2011; FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter, 2011.

⁽¹⁴⁾ Se <https://www.jpi-oceans.eu/en/munition-sea>.

⁽¹⁵⁾ Se FAO:s frivilliga riktlinjer för märkning av fiskeredskap och arbetet i de regionala fiskeriförvaltningsorganisationerna och regionala havskonventionerna.

3.2.6 **Överutnyttjandet av fiskbestånd** och bifångstfisket erkänns som verkliga problem på global nivå. Fiskerisektorn påverkar många arter i stor utsträckning, och det finns därför en välgrundad oro för att detta skulle kunna äventyra vissa arters hållbarhet och därmed jämvikten i hela det marina ekosystemet. Samtidigt är de lokala fiskarnas verksamhet en viktig aspekt av den territoriella kulturen och en hållbar ekonomi som förser invånarna med hälsosam mat i en process som är hållbar ur miljömässig, social och ekonomisk synvinkel. Det antropogena trycket på fiskbestånden kan minskas genom att man främjar **vattenbruk utan påverkan** (inklusive algodling).

3.2.6.1 På grundval av dessa aspekter efterlyser EESK följande:

- a) Strängare kontroller av och påföljder för olagligt, orapporterat och oreglerat fiske.
- b) Övervakning och reglering av fiskerisektorn på ett sätt som undanröjer överutnyttjandet av fiskbestånd och bifångster och främjar denna sektors faktiska hållbarhet.
- c) Främjande av och stöd till vattenbruk och algodling utan påverkan, inbegripet aspekterna utfodring och energiförbrukning.
- d) Ekonomisk ersättning till arbetstagare under övergångsfaserna på grund av omvandlingen av teknik och produktionssystem.

3.2.7 Sjötransporter står för transporten av över 90 % av det gods som det handlas med i världen och utgör ryggraden i den globala ekonomin. Oceanfartyg kan ha inverkan som en betydande föroreningskälla även när de är uttjänta. Fartygsägare i höginkomstländer döljer ofta fartygens verkliga identitet genom att registrera dem i skatteparadis, även för att undvika miljöregler. I detta sammanhang har internationella och regionala insatser inte lyckats motverka dessa beteenden⁽¹⁶⁾. Bekvämlighetsflaggsnationer används fortfarande som sista flaggstat, även av EU-länder, för att undkomma reglerna och spara pengar. EESK föreslår att man betraktar **fartygsskrotning** som en betydande källa till havsföroreningar och uppmanar EU att a) vidta åtgärder för att säkerställa mer kraftfulla bindande bestämmelser, b) övervaka verksamheten för att förhindra att miljöskyddet kringgås, c) införa ekonomiska avskräckningsmedel mot användningen av bekvämlighetsflagg, t.ex. inrätta en särskild fond som utgörs av säkerheter – under fartygets hela livscykel – för att trygga respekten för EU:s normer i fråga om miljö- och säkerhetsskydd, även utanför EU:s jurisdiktion.

3.3 Säkerställa trygghet och säkerhet till havs

3.3.1 EESK lovordar EU för att ha stärkt sin roll som tillhandahållare av sjöfartsskydd inom och utanför sina gränser. Kommittén uppmanar EU att kartlägga potentiella **havsområden av intresse** mot bakgrund av den senaste tidens geopolitiska utveckling och att fokusera på framväxande prioriteringar.

3.3.2 EESK välkomnar EU:s insatser för att främja och genomföra alla åtgärder för att öka **säkerheten till havs**. Kommittén uppmanar EU att betrakta även sektorer såsom turism, skrotning och byggande av fartyg, energi och vattenbruk som sektorer involverade i verksamhet till havs som kan äventyra miljön och människors hälsa. Vi anser också att man bör betona **moderniseringen av teknik** (t.ex. grön framdrivning), **arbetsplatser och arbetsvillkor** i den mångfald av logistik som utgör ramen för havs- och sjöfartsverksamhet (varv, hamnar, båtar osv.).

3.3.3 EESK rekommenderar att man säkerställer samstämmighet i lagstiftningen mellan de åtgärder som rör bevarandet av marina ekosystem och bestämmelserna om säkerhet och arbetsvillkor till havs, genom konsekvensbedömningar av **i) sysselsättning, ii) löner, iii) teknik, iv) anständiga levnads- och arbetsvillkor och v) utbildning av arbetstagare**. Kommittén efterlyser också bättre samordning mellan de offentliga förvaltningarnas olika tjänster på alla nivåer, i syfte att uppnå en integrerad förvaltning av det marina utrymmet⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ Se Wan et al. "Marine Policy", 2021.

⁽¹⁷⁾ Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Fiskets sociala dimension (förberedande yttrande) (EUT C 14, 15.1.2020, s. 67).

3.3.4 EESK uppmanar medlemsstaterna att **ratificera Internationella arbetsorganisationens konvention nr 188** och tillhandahålla de medel som krävs för ett korrekt införlivande i nationell rätt och för dess tillämpning. Vi välkomnar rådets direktiv (EU) 2017/159⁽¹⁸⁾ och anser att man bör börja arbeta med att utvidga dess tillämpningsområde till att även omfatta de kumulativa effekterna av den långsiktiga påverkan på människors hälsa. EESK framhåller dessutom behovet av verkligt ambitiös EU-lagstiftning om företagens hållbarhet och tvångsarbete⁽¹⁹⁾.

3.3.5 EESK anser att det är mycket viktigt att man utarbetar allmänna principer och praktiska riktlinjer för skäliga tjänster beträffande arbete inom dessa sektorer, bl.a. a) tillräcklig och lämplig vägledning för fiskefartygsägare och (gränsöverskridande) arbetsmarknadstjänster, b) standardavtal för (gränsöverskridande) tjänster som rör arbetsmarknaden, c) tillräcklig och lämplig vägledning för fiskare som söker arbete ombord på (utländska) fiskefartyg, och d) mekanismer för att lämna in klagomål⁽²⁰⁾.

3.3.6 En aspekt som är kopplad till kunskap om havet och säkerhet till havs är den nödvändiga breda spridningen av kunskap om havsrätt och dess faktiska tillämpning. Det behövs internationell lagstiftning för att reglera olika behörighetsområden (kustgränser, ekonomiska zoner, skydd av marina resurser, definitionen av "säker hamn" osv.), i synnerhet för att klargöra internationella skyldigheter när det gäller sjöräddning och assistans till sjöss, genom att kodifiera begreppen fara och sök- och räddningsinsatser.

3.3.7 **Naturkatastrofer** (översvämningar, tsunamier, extrema händelser) kan påverka den marina miljön och leda till indirekta risker för människors verksamhet och hälsa. EESK understryker behovet av att ta itu med naturkatastrofer som möjliga riskkällor för miljön och för verksamhet till havs i allmänhet.

3.4 Bygga upp kunskap om havet

3.4.1 Kommittén är medveten om havssystemets komplexitet när det gäller sammankopplade miljövariabler och mångfalden av berörda parter, lagstiftning, kulturer och lokal kapacitet. EESK efterlyser ett effektivt och öppet deltagande av olika grenar och sakkunskaper (data-, komplexitets- och nätverksvetenskap, psykologi, sociologi, ekonomi) i utvecklingen av **kunskapsbaserat stöd för politiken** (såsom föreslås för den mellanstatliga panelen för hållbar havsförvaltning).

3.4.2 Kunskap och praxis visar på **nya förvaltningsformer** för att hantera utmaningarna med komplexitet i självorganiserande strukturer, där en decentraliserad organisation har utvecklats framgångsrikt. EESK efterlyser en utvidgning av bra praxis och modeller till alla sektorer i den blå ekonomin, bl.a. dem som kan skapa nya arbetstillfällen och tillväxt (t.ex. turism och dykning) och den offentliga sektorn. I samband med tilldelningen av medel för en hållbar blå ekonomi bör man säkerställa sociala och ekonomiska fördelar för nuvarande och framtida generationer, återställa och bevara mångfalden, produktiviteten, motståndskraften och det inneboende värdet hos marina ekosystem samt främja ren teknik, förnybara energikällor och återvinning⁽²¹⁾.

3.4.3 **Det civila samhället och lokala berörda parter** bör göras delaktiga i alla skeden av processen, från samråd och gemensam utformning av planer till genomförande och slutlig utvärdering. Kunskap om havet är grundläggande för att få till stånd en samhällsomvandling i riktning mot integrerad hållbarhet i systemet. I de organisatoriska strukturerna och

⁽¹⁸⁾ Rådets direktiv (EU) 2017/159 av den 19 december 2016 om genomförande av avtalet om genomförande av Internationella arbetsorganisationens konvention om arbete ombord på fiskefartyg från 2007 som ingicks den 21 maj 2012 mellan Organisationen för lantbrukskooperativ i Europeiska unionen (Cogeca), Europeiska transportarbetarfederationen (ETF) och Sammanslutningen för de nationella fiskeriföretagsorganisationerna inom Europeiska unionen (Europêche) (Text av betydelse för EES.) (EUT L 25, 31.1.2017, s. 12).

⁽¹⁹⁾ Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Fiskets sociala dimension (förberedande yttrande) (EUT C 14, 15.1.2020, s. 67). Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet och om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 (COM (2022) 71 final). Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om förbud mot produkter som tillverkas genom tvångsarbete på unionens marknad (COM(2022) 453 final).

⁽²⁰⁾ Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Fiskets sociala dimension (förberedande yttrande) EUT C 14, 15.1.2020, s. 67.

⁽²¹⁾ Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 (COM(2018) 390 final — 2018/0210 (COD)) (EUT C 110, 22.3.2019, s. 104).

processerna bör man prioritera den sociala dimensionen och vetenskapligt stöd för integrerad hållbarhet, genom att stärka och finansiera åtgärder för att främja och stödja social dialog, öka säkerheten, förbättra arbetsvillkoren, skapa goda arbetstillfällen, utveckla arbetstagarnas **kompetens och säkerställa ”generationsskiftet”**⁽²²⁾.

3.4.4 EESK lovordar EU:s praxis att dela marina data och havsobservationer. Kommittén erkänner **betydelsen av marina tjänster** och deras inverkan på ekonomin samt kostnaderna för marin infrastruktur som kräver enorma investeringar med nationella medel. Vi noterar att man vid modellering av komplexiteten i det marina ekosystemet fortfarande kämpar med att skapa förståelse av ekosystemet och dess koppling till mänsklig verksamhet. EESK uppmanar EU att främja öppen tillgång till och återanvändning av data, även genom att finansiera innovativa strategier för att minska kostnaderna för observationer och tillhandahålla en ändamålsenlig **bedömning av god miljöstatus**⁽²³⁾.

3.4.5 EESK understryker behovet av att anta en vetenskaplig metod i förhållande till vetenskapsdiplomati och förhandlingar. Kommittén efterlyser kurser för slutanvändare och chefer, även på lokal nivå, för att uppnå faktisk hållbarhet och genomförbara åtgärder.

4. Avgörande utmaningar

4.1 Begreppet förvaltning är förknippat med ett stort antal olika företeelser, från beslutsprocesser till politiska instrument. Bredden av begreppet förvaltning kan ha bidragit till dess enorma popularitet och sannolikt till missbruket av det. Världshaven känner inga politiska gränser och är också nära förbundna med markanvändningen. Utmaningarna kan inte lösas av enskilda länder och förutsätter en transnationell strategi som bygger på en genomförbar och ändamålsenlig fördelning av insatser och ansvar genom antagandet av gemensamt utformade system, gemensamma handlingsplaner och insatser som kopplar samman lokala insatser i övergripande regionala ramar. En enda form av förvaltning kan inte antas för att tillhandahålla organisatoriska strukturer för olika dimensioner. I detta sammanhang noterar EESK att kunskapsbaserat stöd för beslutsfattande, vetenskapsdiplomati och lagstiftning som är samstämmig mellan alla länder och sektorer är avgörande för att ta itu med komplexiteten hos de marina utmaningarna.

4.2 Ekonomins ständiga efterfrågan på marint utrymme ökar havssystemets komplexitet vad gäller sammankopplade miljövariabler. Mångfalden av berörda parter, lagstiftning, kulturer och lokal kapacitet är sammanvävd i utformningen och genomförandet av insatser som kan vara hållbara ur miljömässig, ekonomisk och social synvinkel. Kommittén efterlyser ett öppet antagande av vetenskapliga metoder med deltagande av olika grenar (data-, komplexitets- och nätverksvetenskap, psykologi, sociologi, ekonomi osv.) i utvecklingen av ett kunskapsbaserat stöd för världshavsförvaltningen.

4.3 En fråga av avgörande betydelse för framtiden för många sektorer som är involverade i verksamhet till havs är ”generationsskifte”. Vissa aspekter som verkar ligga långt från förvaltningen bidrar indirekt till en framgångsrik, ändamålsenlig hantering av verksamhet till havs. Många initiativ som syftar till att underlätta moderniseringen av teknik, yrkesutbildning och förbättrade arbetsvillkor är användbara, men det behövs också åtföljande åtgärder och en godtagbar avkastning på investerat kapital⁽²⁴⁾.

4.4 Hållbar verksamhet förblir huvudmålet för en fruktbar världshavsförvaltning, och alla sektorer bör ges möjlighet att uppnå detta. EESK efterlyser finansiering av åtgärder som syftar till att förbättra säkerheten och arbetsvillkoren, t.ex. inom utbildning, rådgivningstjänster, främjande av humankapital, social dialog, hälsa och säkerhet. Kommittén uppmanar medlagstiftarna att prioritera den sociala dimensionen vid antagandet av organisatoriska strukturer och processer (dvs. förvaltning) genom att stärka och finansiera åtgärder för att främja och stödja social dialog, säkerhet, arbetsvillkor och kompetens.

⁽²²⁾ Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 508/2014 (COM(2018) 390 final — 2018/0210 (COD)) (EUT C 110, 22.3.2019, s. 104).

⁽²³⁾ <https://jpi-oceans.eu/en/science-good-environmental-status>.

⁽²⁴⁾ Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Fiskets sociala dimension (förberedande yttrande) EUT C 14, 15.1.2020, s. 67.

4.5 EESK noterar en brist på ambition i de planerade investeringar som syftar till att ta itu med utmaningarna i samband med världshavsförvaltningen. Kampen mot föroreningskällor, begränsningsåtgärder och förvaltning av verksamhet till havs inom alla sektorer kräver lämpliga ekonomiska insatser, strukturåtgärder och engagemang från det civila samhällets sida. Vi välkomnar insatserna för att minska utsläppen av växthusgaser och ge incitament till dem som presterar bäst och till innovation⁽²⁵⁾. Detta kan stödja ambitionen att både fasa ut fossila bränslen i sjötransportsektorn och inrätta en havsfond för att stödja maritima utmaningar. EESK anser också att justeringsmekanismen för koldioxid bör utvidgas till att omfatta de miljömässiga och sociala aspekterna.

4.6 De yttersta randområdena kan med sina geografiska särdrag spela en väsentlig roll i utnyttjandet av alla möjligheter i fråga om haven och de marina resurserna. Dessa måste prioriteras eftersom de har stor potential att främja ekonomierna, skapa arbetstillfällen av god kvalitet och säkerställa invånarnas välfärd⁽²⁶⁾. Mot denna bakgrund anser EESK att den särskilda roll som de yttersta randområdena kan spela i världshavsförvaltningen bör stärkas, särskilt när det gäller a) uppdraget "Återställa våra hav och vatten senast 2030", b) insamling och övervakning av fiskedata, c) kampen mot olagligt och urskillningslöst fiske och stöd till ett hållbart fiske, och d) utbyte av kunskap om havsplanering⁽²⁷⁾.

4.7 Kunskap om haven har bidragit till att förmedla de marina utmaningarna och kan bidra till att främja lösningar. Plast har fått betydande uppmärksamhet i medierna och av politikerna, men är bara en av de många utmaningarna för haven. Kopplingarna mellan de marina utmaningarna och både markanvändning och konsumentbeteende förbises ofta. EESK efterlyser en mer omfattande och öppen kommunikation om haven, som även kopplar samman lagstiftning och insatser både till havs och på land. Detta kommer förhoppningsvis att bana väg för en omvandling av industriproduktionen samt skapandet av ny teknik och nya arbetstillfällen som är mer inriktade på miljömässig hållbarhet.

4.8 Den senaste tidens krig i Ukraina har förändrat det politiska scenariot och fäst uppmärksamheten på oväntade kriser (energiförsörjning, inflation). Oväntade utmaningar (såsom säkerheten för Nord Stream-gasledningarna och dumpad ammunition i Svarta havet samt Arktis geopolitiska strategiska betydelse) leder till att ytterligare ansträngningar måste göras för att anta lämpliga gemensamma insatser. Trots att krig också har påverkat antalet migranter på västra Balkanrutten är trycket fortfarande högt vid överfarterna på Medelhavsrutterna, vilket sätter press på mottagningskapaciteten i vissa EU-länder och utsätter människor för risken för incidenter. EESK uppmanar EU att öka insatserna för att finansiera initiativ till stöd för säkerheten till havs, i ett scenario som förväntas förvärras på grund av klimatrelaterade och ekonomiska påfrestningar.

Bryssel den 24 januari 2023.

Christa SCHWENG
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

⁽²⁵⁾ Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen, beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en reserv för marknadsstabilitet för unionens utsläppshandelssystem och förordning (EU) 2015/757 [COM(2021) 551 final – 2021/0211 (COD)] och Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut (EU) 2015/1814 vad gäller det antal utsläppsrätter som ska placeras i reserven för marknadsstabilitet inom unionens utsläppshandelssystem för växthusgaser fram till 2030 [COM(2021) 571 final – 2021/0202 (COD)] (EUT C 152, 6.4.2022, s. 175); Yttrande från Europeiska regionkommittén – Att få utsläppshandelssystemet och gränsjusteringsmekanismen för koldioxid att fungera för EU:s städer och regioner (EUT C 301, 5.8.2022, s. 116); Europaparlamentet, "Översyn av EU:s utsläppshandelssystem", antaget den 22 juni 2022.

⁽²⁶⁾ Yttrande av Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om de yttersta randområdenas fördelar för EU (förberedande yttrande) (EUT C 194, 12.5.2022, s. 44).

⁽²⁷⁾ COM(2022) 198 final.